

“Els meus especuladors m’han sortit més intel·ligents que els de debò”

Juli Alandes (Castelló de la Ribera, Ribera Alta, 1968), autor de la novel·la juvenil *Ultramar* i del recull *Àcrates*, publica a La Magrana la novel·la negra *El crepuscle dels afortunats*, protagonitzada per un mosso d’esquadra que, d’incògnit, treballa al País Valencià en el cas de les morts d’un cacic, l’amo d’un bordell i una prostituta.

—Us veig molt interessat per l’inspector dels Mossos, Miquel O’Malley, lector de Montaigne. I, també, més que per la trama, per fer un retrat de la societat valenciana. És així?

—Segurament. Més que res perquè em sembla que una trama sense personatges és una trama estèril. Sense menystenir ni una cosa ni l’altra, hi ha una sèrie de personatges a retratar i, és clar, el primer és l’inspector, tot i que intente ser una mica coral, potser més del que és habitual en el gènere. Així conforme el conjunt d’èixa societat retratada. Malgrat tot, hi ha una trama darrere.

—Des del primer moment teníeu clar que l’inspector havia de ser culte, llegit i seguidor de l’alta literatura?

—Sí, perquè això permet un joc literari i multiplica el nivell de lectura sense perjudicar la trama. Tampoc no és que l’inspector faci bandera de la seva cultura. Però la té. Es mou en un context en què no s’utilitza, entre pinxos i lladres, i de tant en tant en deixa anar alguna que pot ser entesa o no. El lector pot trobar algun suggeriment o quedar-se només amb la trama. La intenció és que la novel·la funcioni en els dos vessants.

—Per què l’heu fet mosso d’esquadra?

—Així es produeix un xoc amb el que descobreix al País Valencià, similar al que pot tenir un lector que no hi visqui i no sigui gaire coneixedor de la realitat valenciana. Sé que això és irreal. Dubto molt que un mosso d’esquadra pugui anar a València a investigar. Seria pitjor que un policia de Corea del Sud entrés a Corea del Nord. Però és una llicència pertinent, perquè permet trencar aquesta divisió administrativa artificial que esquerda els territoris de parla catalana.

—Seguiu la línia, molt valenciana, del diàleg viu, fins i tot sarcàstic, enginyós.

—En efecte. Feia temps que em venia de gust escriure una novel·la negra, però em vaig trobar amb el problema que el gènere em subjectava massa. Tinc el defecte, perquè és un defecte, de deixar-me perdre pel do de la llengua i per la descripció i això no lliga gaire amb la novel·la negra.

Com resoldre-ho? Deixant parlar els personatges, amb una llengua que sigui alhora rica i versemblant, i fent que el diàleg i l’acció avancin de forma paral·lela.

—Un cop vist el camí, us heu hagut de frenar, per no caure en expressions gratuïtes?

—No. Va ser com un alliberament. La cosa anava sola. Vaig tornar a la meua llengua de joventut, la d’abans de l’escolarització en català. Al mateix temps, això permet fer el contrast amb la llengua més culta de l’inspector, i també amb la del narrador.

—Procureu que les expressions siguin entenedores per a tothom, no busqueu el dialectalisme pel dialectalisme.

—El context ajuda a copsar totes les expressions, malediccions incloses.

—Vàreu haver de fer cap recerca sobre el món delictiu valencià, sobre la corrupció valenciana?

—No m’ha calgut. Tampoc no volia apuntar casos concrets, sinó retratar una situació. De fet, no hi ha referències concretes a partits, i la geografia és inventada. El poble, Bellvíg, no existeix. Més que casos concrets, el problema al País Valencià és que ha esdevingut un “context”, entre cometes, que es dóna per suposat. És normal construir de forma esbojarrada, és normal especular, és normal la riquesa ràpida i volàtil. Ara pot semblar fàcil dir-ho en temps de crisi, però moltes veus ho deien en època de vaques grasses. Tinc una imatge impactant gravada. El dia que hi havia més gent treballant en la construcció, en una urbanització, a ritme de bojos, va ser la vesprà del dia que ja no hi treballava ningú. Hi ha més lògica en la planificació urbanística de la meua novel·la, inventada, que en la majoria de casos reals. I encara més: em sembla que els meus especuladors, per desgràcia, m’han sortit més intel·ligents que els de debò.

—Voldreu ser escriptor de novel·la negra?

—No tan sols. Probablement seguiré amb Miquel O’Malley. Però això no lleva que em dedique a altres coses.

Jordi Play
Juli Alandes publica la novel·la *El crepuscle dels afortunats* a “La Negra”, de La Magrana.

Lluís Bonada